

חטוף בלב ניו

"אמאלה! אמאלה!" זעק ילד קטן בבית-מלון ניויורק, וזרק עצמו לזרועות האשה הבוכיה שישבה לידו. כך, בפשטות אנושית עילאית, הגיעה פרשת יוסלה שוחמכר לשיאה. שנתיים וחצי אחרי שמית המשפט העליון בירושלים ציווה להחזיר את הילד להוריו - החוזר.

עובדה המכרעת של השבוע היתה: יוסלה שוחמכר לא הוחזר עלידי חוטי סיו, שותפיהם, משרתיהם, מתווכיהם או שכיריהם. הוא נתגלה עלידי שליחי שרות הבטחון של מדינת ישראל. הם גילו את עקבותיו בלב לבו של רובע הויליאמסבורג בניו-יורק, הקרוי "ירושלים הקטנה", כל כך הוא מזכיר את רובע מאה שערים הישראלי.

שליחי הש"ב לא יכלו להגות יד על הילד החטוף ולהחזירו ארצה. הם יכלו לפעול רק באמצעות השלטונות האמריקאיים. על כך, אך יצאה השבת, נעצרו שלוש מכוניות של מחלקת ההגירה הפדרלית, לפני בית בן שלוש קומות, ברחוב פן 126, ומתוכן

של עורך-הדיון שלמה כהן-צידון. השעה היתה שתיים אחרי חצות ליל השבת. על הקו היה ח"כ מפא"י מנחם כהן, חבר הוועד הציבורי להחזרת יוסלה. אמור ל-הורים שלא יתחמו על שום בקשת חנינה! קרא לפרקליט. "החוטפים אינם יכולים לקיים שום הסכם להחזרת הילד. זה כבר לא תלוי בהם. יוסלה כבר לא ברשותם. אפשר לצפות להודעה רשמית על כך בכל רגע."

*** הש"ב נמרא להתערב ***

כ ישר נתגלו עקבות הילד? שום הור דעה רשמית לא התפרסמה עדיין מטעם

אלא שבינתיים זרמו נחלים של דמעות וסבל, נערמו קיטוני בוז ולעג על המדינה ומוסדותיה המבצעיים. בין המלים "איפה יוסלה?" לבין הקריאה "אמאלה! אמאלה!" מקופלת אחת הפרשיות המכישות ביו"ת בתולדות המדינה. שהפעירה את הרוחות בשנתיים האחרונות.

ולבטחון בחו"ל, ושל שירות הבטחון בפנים הארץ.

הם חזרו אל ראשית הפרשה, כפי שגנר שמה בתיקים. אל ראשית הסיכסוך בין אידה ואיתר שוחמכר לבין הסב נחמן שטרקס. אל חלקו של הרב אברהם אליהו מייזש, איש נטורי-קרתא משכונת מאה-שערים בירושלים, הידוע כקנאי מכל קנאי.

הרב מייזש, שנפטר בינתיים, לא היה אדם רגיל. הוא התנסה בגילגולים רבים בכרית-המועצות, ישב בבית-טוהר סובייטי, ברח לפאריס, הגיע לירושלים סמוך להקמת המדינה. הוא היה מריד ופיקת. בין תושבי בי מאה שערים נחשב לאיש העולם הגדול.

מנדלסון רבה של קוממיות, אשר זוכה שבוע לפני כן מאשמת חטיפת יוסלה, תוך השמעת ביקורת חריפה עליו מפי השופטים, שקבעו כי ידע על ההסתרה, בחברת פרקליטו (חובס כיפה), שמואל תמיר, במסיבת-החידה במלון שרתון.

הוא שהכניס למאבקהם סממנים מובהקים של תנועות-מרי גדולות בעולם. היה זה רעיון שלו, בין השאר, שמפגיני נטורי-קרתא יקשרו את ידיהם בחבלים, לפני צאתם להפגין, כדי שלא תהיה למשטרה עילה כי הם התנפלו על שוטרים. בפעם אחרת יעצ להם לצעוד ברחובות העיר לבושי שק.

הוא הכיר את נחמן שטרקס הוקן עוד מרוסיה, ובירושלים היה שכנו. על כך, כאשר אך התערר הסיכסוך בין הוקן לבתו, דחה אותו מייזש לקיצוניות בלתי-מתפשרת. על פי עצת מייזש, ומצויד במכתב בכתב-ידו, נשלח יוסלה ממקום-מחבואים אחד ל-מסנהו על פני הארץ כולה: מקומות לבני-ברק, מבני-ברק ללוד ומשם לירושלים.

עד שלבסוף החליט מייזש כי אין להתזק יותר את הילד בתוך גבולות המדינה. הוא קבע, כי לצורך הצלת הילד מירידה לרוסיה, יש להבריחו אל מחוץ לארץ. הוא גם חשש שמי ממסתיריו יושפע ממועצת גדולי ה-

הש"ב או המשטרה, וטרם הספיק איש לח-קור את הילד עצמו ולהוציא מפיו את עלילות החטיפה. על כך ישנן נקודות הלוטות בערפל של אי-הודאות או חוסר-ידיעה, אך התמונה בכללותה ברורה למדי. המיפנה המכריע בפרשה חל לפני ארבעה חודשים. באחת מן השיבות הקבועות של ראשי ונשירותים הבטחוניים, העלה המפקח הכללי של המשטרה, יוסף נחמיאס, את הצעה כי הש"ב יטפל בפרשת יוסלה. היתה זו נקודה כאובה מאוד עם המפקח הכללי, כי קראוהו "התגר" "איפה יוסלה?" שרדפה בשנתיים האחרונות אחרי הדתיים במדינה, רדפה גם אחרי כל שוטר בנימה של תוכחה.

רבים במדינה סבורים, כי הפרשה הגיעה לממדיה רק עקב חוסר להיטותה של המש-טרה לטפל בה ברצינות, בשלביה הראשוני-נים. בקשת המשטרה, כי בית-המשפט הי-עליון ישחרר איתה מצו הביאס-קורפוס, תיזכר זמן רב כאחת מנקודות-ההשל בתול-דות משטרת ישראל. לבסוף, כאשר השתכנע נחמיאס כי יוסלה שוב אינו בארץ, וכי אין למשטרת ישראל הכוחות לגותו בי-חו"ל, פנה אל שרות הבטחון.

הממונה על שרותי הבטחון נטל את ה-תפקיד על עצמו אישית. לשם כך גייס את מיטב החוקרים של המוסד המרכזי למודיעין

הרב יואליש טייטלבוים, הרבי מסטמאר (שמאל), צועד עם שניים מחסידיו בלב ממלכתו: רובע ויליאמסבורג בניו-יורק, המאכלס קהילה צפופה של יהודים חרדים וקנאים, אנשי נטורי-קרתא. ברובע זה הוסתר יוסלה שוחמכר לאחרונה.

שהורי הילד יתחמו על בקשה, כי תוענק חנינה לשלום שטרקס, העצור בלונדון בשל החשד כי היה מעורב בחטיפת דודנו יוסלה. תמורת בקשה זו, יוחזר הילד. תמיר, באמצעות ז'בוטינסקי, אף היה כוכן שהורים יגבילו את תוקף בקשתם לשבוע ציים בלבד. משמע: כי הילד יוחזר תוך שבועיים אלה.

העובדה שהפניה באה מצידו של תמיר דחקה לא הפתיעה את חברי הוועד. כי הפרקליט לא גמר ללמד זכות על שולחיו החרדים עם סיומו הדראמטי של משפט הרב ישראלי תושבי קוממיות. שמו המשיך להיות קשור עם אנשי אגודת-ישראל גם מחוץ לכותלי בית-המשפט. ברחבי הארץ התנוססו מודעות אשר קראו לעריכת מסר-בת הודיה באולם מלון שרתון, "לכבוד הגאון רבי בנימין מנדלסון שליט"א ותושבי קוממיות, על העלילה והמשפט. ינאמו: הרב הגאון רבי בנימין מנדלסון שליט"א, אבי קוממיות; הרב שלמה לורנץ, חבר הכנסת; הרב מנחם פרוש, חבר הכנסת; עו"ד שמואל תמיר."

אלא שחברי הוועד, ועמם ההורים, לא נחפזו לקבל את הצעה. שהרי כבר נהגו מו בקשות כאלה לרוב, ללא הוצאה. הוחלט, איפוא, לדרוה את הויון לשלושה ימים, עד לאחר קיום מסיבת ההודיה. כעבור 24 שעות צילצל הטלפון בדירתו

סומאר

יצאו סוכני המחלקה. שם גר החלבן אברהם זנחיל גרטנר עם אשתו ר"י ילדיה. אל הסוכנים נלווה איש הש"ב הישראלי, שבא להצביע על הילד ה-12 בבית גרטנר: ילד שנקרא בשם יענקלה גרטנר, שהוצג כבן משפחה שהגיע מישראל, ושלא היה אלא יוסלה שוחמכר.

הוא הוכנס לתוך אחת המכוניות, גרטנר המוזקן (50) לתוך מכונית שניה, אבי המשפחה נלקח לחקירה ממושכת; הילד הועבר לבית-מלון במאנהאטן, כדי להמתין שם עד שיחליט בית-משפט אמריקאי אם אמנם הינו יוסלה החטוף, ואם יש להחזירו לאמו, שהובחה לצירו מביתה בחולון.

*** טלפון אחרי חצות ***

ה ידיעה כי יוסלה נתגלה ויוחזר בקרב החרדים פשטה בארץ עוד לפני למעלה משבוע. במיוזון הכנסת לחש שר לאורחו: "אני מקהה שבועד כמה ימים יהיה כבר יוסלה בארץ." בחוגים חרדים במקומות שונים בארץ נפוצה השמועה: הילד כבר אינו ברשות חוטפיו. היחידים שידעו דבר ממשי יותר היו הוריו של יוסלה. שני שליחים של הש"ב הופיעו בדירתם, ביקשו לראות את אלבום התמונות המשפחה, שם הרביקה האם את